

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060206

DOM
2020-03-02
Stockholm

Mål nr
M 6532-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-05-22 i mål nr M 1541-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

NJ

Motparter

1. A-ST

2. MT

3. TT

4. Miljönämnden i Mjölby kommun

SAKEN

Anmälan om omställning av skogsmark till åkermark på fastigheterna A och B i Mjölby kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med upphävande av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut den 5 mars 2019 (dnr 505-3236-17).

Dok.Id 1562633

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50		måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NJ har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut den 5 mars 2019, dnr 505-3236-17.

Miljönämnden i Mjölby kommun har medgett bifall till överklagandet.

A-ST, MT och **TT** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och har, för det fall Mark- och miljööverdomstolen beslutar att acceptera anmälan, yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förelägga om följande försiktighetsmått:

- att den i överklagandet bilagda kartan med trädiskärm ska gälla för avverkning och upplag av timmer
- att kartan kompletteras med var upplägg av avfall ska ske (träd, toppar, rotvältor),
- att de begränsningar avseende buller och verksamhetstider för verksamhetsutövaren som anges i länsstyrelsens beslut fastställs, och
- att tiden för när avverkning under häckningstid för fåglar får ske begränsas mellan den 15 mars till den 31 juli.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NJ har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen, med följande tillägg och förtydliganden:

Han vill avverka sin skog då den är avverkningsmogen och numera även angripen av granbarkborre. Den här processen handlar inte längre om avverkningen och omställningen till åkermark, utan gäller vilka försiktighetsmått som ska vidtas vid utförandet. Mjölby kommuns kommunekolog har varit på plats och sett skogen och då konstaterat att det inte är fråga om några skyddsvärda naturvärden. Den skogsremsa han avser lämna finns tydligt markerad på den karta han gett in. Att klara de

bullernivåer som föreskrivits är inte några problem. Avverkning kommer att ske under dagtid vilket minimerar eventuella ljusstörningar från strålkastare. På grund av det begränsade utrymmet för upplag av virke vid väg kommer avtransport med lastbil att ske kontinuerligt. Påverkan på grund- och ytvatten är liten eftersom jordbruksmark precis som skogsmark är "naturmarker" där nederbörden till stor del infiltrerar och så småningom når grundvatten. En reglerbar dränering av den nya åkermarken kommer att ske senare.

Miljönämnden i Mjölby kommun har i huvudsak anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen, med följande tillägg och förtydliganden:

År 2001 antog kommunfullmäktige det första naturvårdsprogrammet för Mjölby kommun. Fastigheterna A och B omfattas inte av någon naturvärdesklass. Såväl en miljöinspektör som en kommunekolog besökte den aktuella platsen den 20 februari 2017 tillsammans med fastighetsägaren NJ och en representant från Södra skogsägarna. Området saknar sådana naturvärden att omställning skulle vara olämpligt. Även avverkningsområdet diskuterades i samband med platsbesöket. Skyddszoner planerades så till vida att område med en del träd längs en äldre branddamm och en bit mot hagmarken skulle sparas. Granar längs kanten mot vägen skulle eventuellt tas ned och eventuellt skulle nya träd planteras. De träd intill området med gran som bedömdes kunna stå emot vind skulle sparas. På östgötaslätten är troligen problem med jordflykt större än problem med sandflykt. I nämndens beslut fanns försiktighetsmått för upplag och verksamhetsutövaren har senare kompletterat med uppmärkta upplagsplatser. Enligt utlåtande från länsstyrelsen var bedömningen att så länge det inte är sannolikt att enskilda eller allmänna intressen skadas och så länge diametern av dräneringsröret inte är större än 300 mm så behövs inget tillstånd för markavvattning.

A-ST, MT och **TT** har i huvudsak anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen, med följande tillägg och förtydliganden:

Liksom mark- och miljödomstolen anser de att anmälan är behäftad med sådana brister att det inte går att bedöma den planerade åtgärdens tillåtlighet enligt miljöbalken. Särskilt ska beaktas det särskilda förhållande som föreligger vid omställning som sker i direkt anslutning till samlad bebyggelse. Miljöproblemen med sandflykt bör beaktas och hänsyn tas till människors hälsa och miljö. Hade den karta som gavs in i samband med anmälan innehållit några kompletterande rader om omfattning och utförande hade detta kunnat avgöras tidigare. Den avverkning som skett tidigare under 2017 har haft en stor påverkan på häckande fåglar i området. I området finns naturvärden såsom hålträd, fågelbon, rävgryt och i övrigt ett rikt fågelliv. Häckningsperioden bör därför beaktas i denna prövning för fågel som för andra djur.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Omställning av skogsmark till åkermark ska anmälas till tillsynsmyndigheten, i detta fall den kommunala nämnden, enligt 2 kap. 4 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Som mark- och miljödomstolen har angett ska en anmälan innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamhetens eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter. Enligt 27 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska tillsynsmyndigheten när ett anmälningsärende är tillräckligt utrett, meddela föreläggande om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken om det behövs eller förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd. Om sådana åtgärder inte beslutas ska myndigheten meddela den som gjort anmälan att ärendet inte föranleder någon åtgärd.

I samband med handläggningen av ärendet hos miljönämnden gjordes ett platsbesök av en miljöinspektör och en kommunekolog. Då gjordes bedömningen att området saknade sådana naturvärden som skulle kunna medföra att omställning från skogsmark till åkermark skulle vara olämpligt. Nämnden accepterade anmälan och föreskrev vissa

försiktighetsmått. Länsstyrelsen har efter överklagande skärpt försiktighetsmålet avseende buller och i övrigt avslagit överklagandet. Mark- och miljödomstolen har i den nu överklagade domen förbjudit den anmälda verksamheten och återförvisat ärendet till miljönämnden.

NJ har i Mark- och miljööverdomstolen kompletterat den anmälan han gjort tidigare genom att ge in en mer detaljerad och uppdaterad karta jämfört med den som bifogats anmälan. I den nu ingivna kartan, som framgår av domsbilaga B, har förtydligats vilket område som ska avverkas och det område som inte kommer att avverkas. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att anmälningsärendet får anses tillräckligt utrett och att anmälan därför kan accepteras. Mark- och miljööverdomstolen bedömer även att de av miljönämnden och länsstyrelsen föreskrivna försiktighets-måtten får anses tillräckliga. Mark- och miljödomstolens avgörande ska därför upphävas och länsstyrelsens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Roger Wikström, referent, och Ingrid Åhman, samt tekniska rådet Yvonne Eklund.

Föredragande har varit Lina Vogel.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-05-22
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1541-19

PARTER

Klagande

1. A-ST

2. MT

3. TT

Motpart

1. NJ

2. Mjölby kommun, miljönämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut av den 5 mars 2019 i ärende nr 505-3236-17, se bilaga 1

SAKEN

Omställning av skogsmark till åkermark på fastigheterna A och B i Mjölby kommun

DOMSLUT

1. Med ändring av länsstyrelsens beslut undanröjer mark- och miljödomstolen det av Miljönämnden i Mjölby kommun meddelade beslutet av den 14 mars 2017, dnr. 2017:009-15, och återförvisar ärendet till miljönämnden för fortsatt handläggning.

2. Mark- och miljödomstolen förbjuder den av NJ anmälda verksamheten i avvaktan på att miljönämnden fattat ett nytt beslut i ärendet och detta vunnit laga kraft.

 3. Mark- och miljödomstolen förordnar att denna dom ska gälla omedelbart även om den överklagas.
-

BAKGRUND

Miljönämnden i Mjölby kommun (nämnden) beslutade den 14 mars 2017 att accep-tera NJs anmälan av omställning av skog till åkermark. Nämndens be-slut överklagades av A-ST, TT och MT (klagandena) till Länsstyrelsen i Östergötlands län (länsstyrelsen) som genom delbeslut den 10 april 2017 avslog klagandes yrkande på inhibition och ge-nom slutligt beslut den 5 mars 2019 ändrade nämndens beslut endast avseende för-siktighetsmått för buller. I övrigt avslog länsstyrelsen överklagandet.

Länsstyrelsens slutliga beslut har nu överklagats av klagandena till mark- och miljö-domstolen. Domstolen beslutade den 30 april 2019 att förbjuda NJ att tillsvidare genomföra några åtgärder i enlighet med anmälan. Efter överklagande av NJ upphävde Mark- och miljööverdomstolen förbudet genom dom av den 10 maj 2019.

YRKANDEN M.M.

har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska förelägga verksamhetsutövaren ytterligare försiktighetsåtgärder. Till stöd för sitt överklagande har de anfört bl.a. följande.

Själva omställningen är inte något som de har några stora problem med. Det har däremot haft synpunkter på hur och på vilket sätt som NJ och dennes entreprenör avser att genomföra omställningen.

NJ har varit ovillig att uppdatera avverkningsplanen med hänsynsom-råde, var och hur det avvercade virket ska transporteras ut och var upplag för virke och upplag planeras. I det material som ligger till grund för kommunens beslut finns ingen annan karta än en avverkningsplan, som saknar angivna vägar och upplag. De anser det vara ett rimligt krav att en sådan plan beskriver hur arbetet ska utföras, vil-ka hänsyn man åtagit sig och skydd av eventuella naturvärden.

Det är rimligt att från verksamhetsutövaren kräva en uppdatering av avverkningsplanen innehållande plan för upplag av avverkat virke och avfall samt de åtaganden som gjorts avseende ytor som ska sparas. Detta för att det redan från början ska finnas en planering som gör det sannolikt att verksamhetsutövaren kan innehålla de försiktighetsmått som meddelats i kommunens och länsstyrelsens beslut.

I brist på en uppdaterad avverkningsplan krävs ytterligare försiktighetsåtgärder för att olägenheter inte ska uppstå i samband med avverkningen. Utan skogsdata har de bara kunnat göra en översiktlig bedömning av volymen avverkat virke, med det kan röra sig om åtminstone 3 500 – 4000 m³ samt 1 000 m³ avfall. Det ställer större krav än att volymerna läggs där det är mest praktiskt för maskinförarna för att det ska fungera dem som närboende utan någon större olägenhet. De kan inte se att det finns något i föreläggandet om upplagsplatser.

De har i ett tidigare ingivet yttrande till länsstyrelsen redovisat vilka skyddsavstånd de anser kan behövas för upplag och vid transporter under kväll, natt och helg för att klara buller och andra störningar. De finner det märkligt att varken kommunen eller länsstyrelsen i sina beslut ställer krav på att en verksamhetsutövare med miljöfarlig verksamhet inte avkrävs en uppdatering av avverkningsplanen/arbetsplanen för att redovisa hur verksamheten är tänkt att utföras för att minimera störningarna för närboende.

A-ST har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut ska upphäva nämndens beslut. Hon har till stöd för sitt över-klagande anfört bl.a. följande.

Hon vill trycka på alla de naturvärden som kommer att gå förlorade genom den anmälda omställningen. En nedtagning av skogen medför olägenheter för de boende, djuren och naturen. Miljön rubbas för alla djur, fåglar, skalbaggar och bin som trivs i skogen och vid ängen/lyckan vid skogen. Detta har länsstyrelsen och kommunen inte beaktat vid sin prövning.

Om omställningen tillåts bör det tydligt framgå var uppläggningsplatserna ska vara, hur stor den skyddande skogsskärmen ska vara samt hur dessa trädets existens och skötsel ska säkerställas för framtiden. Det är viktigt att kravet på skyddszon dokumenteras och ingår i nämndens beslut.

NJ har motsatt sig bifall till överklagandena och har anfört bl.a. följande.

De av länsstyrelsen uppställda bullernivåerna kommer att kunna uppfyllas utan problem. Upplag av virke sker under en begränsad. Han har redan fått godkänt av länsstyrelsen att detta behöver göras utifrån vad som är mest praktiskt, men naturligtvis kommer platser väljas utifrån rimliga försiktighetsmått såsom brandrisk och trafik-säkerhet.

Skogen som omvandlingen avser är mycket gammal och har, vilket även kommunens ekolog bedömt efter besök i fält 2017, mycket begränsade naturvärden. Det är i detta fall mer angeläget att området används för jordbruksproduktion än för skogsbruk.

Planterad produktionsskog behöver avverkas när den är ”mogen” och i dagsläget är det extra angeläget då risken för angrepp av granbarkborren är ett hot mot skogens värde.

Det finns inte något allmänt krav på att vid avverkning av skog behålla en ”skärm” mot grannfastigheter. I detta fall avser han emellertid att av eget intresse behålla den remsa som är inritad i tidigare avverkningsärende. Det är även denna remsa av skog som i huvudsak utgör A-STs utsikt från den egna fastigheten. Hennes utsikt kommer alltså att påverkas marginellt.

Det ligger i hans eget intresse att motverka jordflykt då det är han som odlar jorden. Den skogsremsa som kommer att lämnas bör ge visst skydd mot jordflykt. Även bevuxen mark med åkerns diverse grödor kommer att motverka jordflykt.

Miljönämnden i Mjölby kommun har motsatt sig bifall till överklagandet och anfört att det inte framkommit några uppgifter i ärendet som tyder på att området skulle ha sådan naturvärden att uppodling av skogsmarken för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande produktion skulle vara olämplig.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut med följande tillägg.

Av övergångsbestämmelserna till ändring i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (2017:972) följer att mark- och miljödomstolen i detta mål ska tillämpa förordningen i dess lydelse före den 1 januari 2018.

Enligt 25 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en anmälan som avses i 9 kap. 6 § MB innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamhetens eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter. I den utsträckning som behövs ska en anmälan också innehålla en miljökonsekvensbeskrivning.

Enligt 26 a § samma förordning ska den myndighet som handlägger en anmälan pröva om verksamheten behöver tillståndsprövas, om det är fråga om en verksamhet eller åtgärd som avses i bl.a. 2 kap. 4 §, miljöprövningsförordningen (2013:251).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Av handlingarna i målet framgår att NJs anmälan endast innehåller uppgift om att en avverkning planeras för omläggning av skogsmark till åker på 13,56 ha inom fastigheten A, Mjölby kommun och att uttag av skogsbränsle kommer att ske. Till anmälan är bifogad en karta.

Mark- och miljödomstolen bedömer att anmälan brister i väsentliga avseenden. De saknas underlag för att bedöma områdets naturvärden, särskilt med beaktande av de uppgifter om förekomsten av hagmark som finns i akten. Det finns inga uppgifter om att någon skyddszon planeras. Det framgår inte heller vilka bullernivåer som förväntas och vilka skyddsåtgärder som är möjliga för att begränsa bullret. Frågan om störande ljus från arbetsmaskiner har inte belysts, ej heller sekundära effekter i form av sandflykt. Planerade upplag för virke och skogsbränsle finns inte markerade på karta. Beskrivning av eventuell påverkan på yt- och grundvattenförhållandena saknas.

Det framgår inte av miljönämndens beslut att en prövning enligt 26 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har skett.

Av 27 § samma förordning följer att miljönämnden får fatta beslut i ett anmälningsärende först när detta är tillräckligt utrett. En grundläggande led i utredningen är att tillse att anmälan kompletteras i enlighet med kraven i 25 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Mark- och miljödomstolen bedömer att anmälan innehåller sådana brister att det inte går att bedöma den planerade åtgärdens tillåtlighet enligt miljöbalken. Underinstansernas beslut ska därför upphävas och ärendet återförvisas till miljönämnden för fortsatt handläggning. Med hänsyn till den osäkerhet som föreligger med anledning av de anförda bristerna i underlaget anser domstolen att det också finns fog för att förbjuda den anmälda verksamheten i avvaktan på att nämnden inhämtar erforderliga kompletteringar och ett fattar nytt beslut om försiktighetsmått. Det finns även skäl att förordna om att domen ska gälla omedelbart.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 12 juni 2019.

Lars Svensson

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Svensson, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Emma Pettersson.